

Roczny plan wynikowy z wymaganiami – Dziś historia 1, klasa I. Podstawa uszczuplona 2024

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia		Wymagania	
	poziom podstawowy Uczeń:	poziom rozszerzający Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:	poziom dopełniający Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:	
I. Z DZIEDZICTWA DAWNYCH EPOK				
I.1. W świecie najstarszych cywilizacji				
I.1	<ul style="list-style-type: none"> cywilizacje nad wielkimi rzekami (Egipt, Mezopotamia) ludy poza wielkimi rzekami (Fenicjanie i Żydzi) podstawy judaizmu osiągnięcia cywilizacyjne Greków 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Egipt, Mezopotamia, Palestyna, Żydzi, Grecja, cywilizacja, kanały nawadniające, judaizm, Dekalog, Biblia, Mesjasz, demokracja, mity, igrzyska olimpijskie, teatr</i> identyfikuje postacie: Mojżesz, Homer, Pitagoras, Archimedes odwołując się do tekstów kultury, charakteryzuje przykłady osiągnięć starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Hellada, Fenicja, judaizm, filozofia</i> identyfikuje postacie: Sokrates, Platon, Arystoteles, Horacy, Wergiliusz ocenia zasady demokracji ateńskiej wymienia przykłady osiągnięć cywilizacji nad wielkimi rzekami 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>pismo klinowe, pismo hieroglificzne, pismo alfabetyczne</i> wyjaśnia, jakie znaczenie miał wynalazek pisma alfabetycznego wyjaśnia specyfikę judaizmu na tle innych starożytnych religii
I.2				
2. Panowanie i dziedzictwo Rzymian				
I.2	<ul style="list-style-type: none"> od republiki do cesarstwa istota cywilizacji antycznej etapy rozwoju chrześcijaństwa między starożytnością a średniowieczem 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Rzym, cesarstwo, prawo, chrześcijaństwo, Ewangelie, barbarzyńcy, starożytność, średniowiecze</i> identyfikuje postacie: Juliusz Cezar, Jezus (Chrystus) odwołując się do tekstów kultury, charakteryzuje przykłady osiągnięć starożytnych Rzymian określa cezurę między starożytnością a średniowieczem 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>tuki triumfalne, romanizacja, imperium, cywilizacja antyczna (klasyczna)</i> podaje przykłady wpływów greckich na kulturę rzymską postępując się mapkami, charakteryzuje zasięg państwa rzymskiego wyjaśnia okoliczności powstania chrześcijaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia trzy etapy rozwoju chrześcijaństwa w świecie rzymskim
I.3				

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
II.1 II.2	<p>3. Podstawy średniowiecznej Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakter Cesarstwa Bizantyjskiego ▪ początki świata islamu ▪ w łacińskim kręgu kulturowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Arabowie, islam, muzułmanie, Koran, dżihad, cyfry arabskie, Cesarstwo Bizantyjskie, ikony, mozaiki, łaciński krąg cywilizacyjny, papież, cesarz</i> ▪ identyfikuje postacie: Mahomet, Karol Wielki ▪ rozróżnia trzy kręgi kulturowe w średniowiecznej Europie ▪ postępując się mapką, określa zasięg terytorialny świata islamu we wczesnym średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>marchie, patriarcha</i> ▪ identyfikuje postacie: Cyryl i Metody ▪ wymienia przykłady osiągnięć każdego z trzech średniowiecznych kręgów kulturowych ▪ postępując się mapką, określa zasięg i zróżnicowanie chrześcijańskiej Europy w XI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia rolę papieża i cesarza w łacińskim kręgu kulturowym ▪ na wybranych przykładach wyjaśnia uniwersalny charakter kultury w łacińskiej Europie
II.2 II.3	<p>4. Wyzwania dla chrześcijańskiej Europy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ katolicyzm i prawosławie ▪ podziały stanowe i system lenny ▪ przejawy kultury łacińskiej ▪ przyczyny i skutki krucjat 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Kościół katolicki, Kościół prawosławny, zakon benedyktynów, katedry, uniwersytety, styl romański, styl gotycki, krucjaty, zakony rycerskie</i> ▪ postępując się mapką, omawia podział wyznaniowy Europy na początku XI wieku ▪ porównuje styl romański i styl gotycki 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>cyrylica, system lenny, schizma wschodnia, Królestwo Jerolimskie</i> ▪ charakteryzuje podstawy rozwoju kultury w łacińskiej Europie ▪ wskazuje ogólne zasady systemu lennego ▪ wyjaśnia przyczyny i następstwa krucjat 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia zasady systemu lennego ▪ ocenia następstwa krucjat

II. POLSKA W ŚREDNIOWIECZNEJ EUROPIE

III.1

5. Początki monarchii piastowskiej

- organizacja państwa Mieszka I
- znaczenie chrystianizacji
- zjazd gnieźnieński
- wojny i koronacja Bolesława Chrobrego

- poprawnie posługuje się terminami i pojęciami:
dynastia Piastów, daniny, chrzest, biskupstwo, arcybiskupstwo, zjazd gnieźnieński, koronacja
- identyfikuje postaci: Mieszko I, Dobrawa, Bolesław Chrobry, Gall Anonim, św. Wojciech, Otton III
- wyjaśnia okoliczności chrystianizacji Polski
- posługując się mapką, określa zasięg zdobyczy terytorialnych Bolesława Chrobrego

- poprawnie posługuje się terminami i pojęciami:
relikwie, monarchia patrymonialna
- odwołując się do relacji Ibrahima ibn Jakuba, wyjaśnia podstawy funkcjonowania państwa Mieszka I
- wyjaśnia okoliczności i konsekwencje zjazdu gnieźnieńskiego
- charakteryzuje rządzącego Bolesława Chrobrego

- ocenia konsekwencje chrystianizacji Polski
- ocenia rządzącego Bolesława Chrobrego

III.2

6. Między jednością a rozbięciem

- kryzys państwa
- odbudowa monarchii piastowskiej
- rządzącego Bolesława Krzywoustego
- przesłanki rozbięcia dzielnicowego

- poprawnie posługuje się terminami i pojęciami:
kryzys państwa, zasada senioratu, rozbięcie dzielnicowe
- identyfikuje postaci:
Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, św. Stanisław, Bolesław Krzywousty
- wymienia przejawy kryzysu monarchii piastowskiej
- posługując się tablicą genealogiczną, określa więzi pokrewieństwa między wybranymi przedstawicielami dynastii piastowskiej

- identyfikuje postaci:
Bezprym, Henryk V
- charakteryzuje rządzącego Bolesława Krzywoustego
- posługując się mapką, wyjaśnia przesłanki rozbięcia dzielnicowego

- charakteryzuje wybrane przejawy wzmocnienia i decentralizacji monarchii piastowskiej

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy Uczeń:	poziom rozszerzający Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:	poziom dopełniający Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:
III.3	7. Czas zagrożeń i rozwoju <ul style="list-style-type: none"> ▪ nowe otoczenie polityczne ▪ znaczenie lokacji wsi i miast ▪ zmiany w życiu społecznym i religijnym ▪ przesłanki zjednoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>lokacje, wójt, sołtys, burmistrz stany społeczne</i> ▪ wymienia przejawy zagrożeń dla ziem polskich w czasie rozbicia dzielnicowego ▪ wyjaśnia ogólne zasady lokacji wsi i miast 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, dlaczego lokacje wsi i miast były korzystne dla rozwoju cywilizacyjnego ziem polskich ▪ podaje przykłady różnic stanów i narodowych na ziemiach polskich w XIII wieku ▪ wskazuje czynniki sprzyjające zjednoczeniu ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje okoliczności utworzenia państwa krzyżackiego ▪ rozróżnia czynniki sprzyjające zjednoczeniu ziem polskich oraz utrudniające proces zjednoczenia
III.4 III.5	8. O kształt odrodzonego Królestwa <ul style="list-style-type: none"> ▪ walka Władysława Łokietka o zjednoczenie Polski ▪ polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego ▪ przejawy rozwoju cywilizacyjnego Polski ▪ państwo i jego mieszkańcy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Krzyżacy, Czechy, Brandenburgia, Węgry, Litwa, kompromis, Ruś Halicka, Akademia Krakowska</i> ▪ identyfikuje postacie: Przemysław II, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki ▪ wymienia główne działania Władysława Łokietka w zjednoczeniu ziem polskich ▪ podaje przykłady rozwoju cywilizacyjnego Polski w czasach Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>starosta, Płowce, „czarna śmierć”</i> ▪ wyodrębnia główne etapy zjednoczenia ziem polskich ▪ posługując się mapką, charakteryzuje kształt terytorialny monarchii Kazimierza Wielkiego ▪ ocenia rządy Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia termin <i>Korona królestwa Polskiego</i> ▪ ocenia zasługi Władysława Łokietka w zjednoczeniu Polski
IV.1 IV.2	9. Razem z Węgrami i Litwą <ul style="list-style-type: none"> ▪ unia personalna z Węgrami ▪ unia personalna z Litwą ▪ dwa etapy wojen z Krzyżakami ▪ sąsiedztwo moskiewskie i tureckie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>unia personalna, Wielkie Księstwo Litewskie, państwo mo-</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>przywilej koszycki, Żmudź, bitwa pod Warną, unia w Krewie,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej ▪ odwołując się do mapki oraz tekstu źródłowego (autorstwa

<p>IV.1 IV.2 cd.</p>		<p><i>skiewskie, Krzyżacy, bitwa pod Grunwaldem, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ identyfikuje postacie: Ludwik Węgierski, Jadwiga, Władysław Jagiełło, wielki książę Witold, Kazimierz Jagiellończyk, Jan Długosz ▪ wymienia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej ▪ wskazuje główne następstwa unii polsko-litewskiej ▪ wymienia rezultaty bitwy pod Grunwaldem i wojny trzynastoletniej 	<p><i>unia w Horodle, bojarzy, Turcy, Sтамбул</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ identyfikuje postacie: Władysław Warneńczyk, Zbigniew Oleśnicki, Ulrich von Jungingen ▪ postępując się mapką, określa zasięg terytorialny Polski i Litwy oraz państwa krzyżackiego u schyłku XV wieku ▪ wyodrębnia dwa etapy konfliktów Polski z Krzyżakami w XV wieku ▪ porównuje rezultaty bitwy pod Grunwaldem i wojny trzynastoletniej 	<p>Jana Długosza), ocenia skutki wojny trzynastoletniej</p>
<p>IV.3 IV.4</p>	<p>10. Zmiany wewnętrzne u schyłku epoki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podstawy rozwoju gospodarczego ▪ wzrost znaczenia szlachty ▪ przywileje uzyskane w czasach pierwszych Jagiellonów ▪ przykłady osiągnięć kulturalnych w późnym średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>przywileje, sejmiki ziemskie, sejm walny, nietykalność osobista, nietykalność majątkowa, pospolite ruszenie, podarki, Uniwersytet Jagielloński, architektura gotycka</i> ▪ odwołując się do tabelki z poprzedzającego, różnicuje ekonomiczne, osobiste i polityczne korzyści uzyskane przez szlachtę dzięki przywilejom ▪ wymienia przykłady osiągnięć kultury polskiej w późnym średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ identyfikuje postacie: Paweł Włodkowiec, Wit Stwosz ▪ wyjaśnia przesłanki wzrostu znaczenia szlachty u schyłku średniowiecza ▪ na wybranych przykładach charakteryzuje osiągnięcia kultury polskiej w późnym średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej ▪ analizując tekst źródłowy (występnie Pawła Włodkowica), ocenia hasło wojny sprawiedliwej ▪ ocenia wpływ przywilejów zdobytych przez szlachtę na różne dziedziny życia w Polsce XV wieku

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
		Uczeń: Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:
III. WOBEC NOWOŻYTYNYCH WYZWAŃ				
V.1	11. Wyprawy i podboje Europejszczyków <ul style="list-style-type: none"> przynajmniej ekspansji zamorskiej Europejszczyków zasięg i formy ekspansji konsekwencje ekspansji dla mieszkańców Ameryki i Afryki przeobrażenia gospodarcze w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Indie, Hiszpania, Portugalia, Nowy Świat, korsarze, Indianie, niewolnicy, złoto, srebro, plan-tacje, ekspansja, manufaktury</i> identyfikuje postać Krzysztofa Kolumba posługując się mapką, wymienia przyczyny zamorskich wypraw Europejszczyków oraz wskazuje kierunki europejskiej ekspansji kolonialnej w XVI wieku podaje przykłady skutków zamorskiej ekspansji Europejszczyków 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>konkwistadorzy, Aztekowie, Inkowie, kompanie handlowe, dualizm, folwarki</i> identyfikuje postacie: Ferdynand Magellan, Vasco da Gama posługując się schematem wyjaśnia zjawisko tzw. handlu trójkątnego wymienia następstwa ekspansji kolonialnej dla krajów europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i określa następstwa dualizmu w rozwoju nowożytnej Europy ocenia następstwa europejskiej ekspansji kolonialnej dla mieszkańców Ameryki i Afryki
V.2	12. Nowa mapa religijna Europy <ul style="list-style-type: none"> główne kierunki reformacji pogłębianie różnic wyznaniowych przejawy kontreformacji przykłady walk religijnych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>reformacja, luteranizm, kabwimizm, kościół anglikański, papież, celibat, zakon jezuitów</i> identyfikuje postacie: Marcin Luter, Jan Kalwin wymienia główne różnice między katolicyzmem a luteranizmem 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>sprzedaż odpustów, kontrreformacja, sobór trydencki, indeks ksiąg zakazanych, inkwizycja</i> wyjaśnia genezę reformacji podaje przykłady konfliktów na tle religijnym w nowożytnej Europie posługując się mapką, charakteryzuje podział religijny Europy w XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>hugenoci, noc świętego Bartłomieja</i> ocenia skutki reformacji charakteryzuje przejawy kontreformacji

V.3	13. Podstawy nowożytnej kultury	<ul style="list-style-type: none"> ▪ geneza kultury renesansu ▪ mistrzowie włoskiego odrodzenia ▪ przykłady renesansu poza Italią ▪ barok jako nowa epoka w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>kultura antyczna, humanizm, odrodzenie, renesans, barok</i> ▪ identyfikuje postacie: Leonardo da Vinci, Mikołaj Kopernik ▪ rozpoznaje przykładowe osiągnięcia kultury renesansowej ▪ rozpoznaje przykładowe osiągnięcia kultury baroku w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>rozum, doświadczenie</i> ▪ identyfikuje postacie: Michał Anioł, Rafael Santi, Erazm z Rotterdamu, William Szekspir ▪ charakteryzuje wybrane osiągnięcia renesansowych twórców ▪ na wybranych przykładach wyjaśnia różnice między kulturą renesansu a baroku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ identyfikuje postacie: Kartezjusz, Pascal ▪ wyjaśnia genezę renesansu ▪ identyfikuje przykłady przełomu umysłowego w XVII wieku
VI.1 VI.2	14. Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ likwidacja państwa krzyżackiego ▪ przyczyny i charakter unii lubelskiej ▪ Rzeczpospolita państwem wielu narodów ▪ sytuacja na Ukrainie w XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>hold pruski, unia lubelska, unia realna, polonizacja, Ukraina, Kozacy, Tatarzy, Dzikie Pola</i> ▪ identyfikuje postacie: Zygmunt Stary, Zygmunt August ▪ podaje przykłady świadczące o tym, iż Rzeczpospolita była państwem różnych stanów i różnych narodów ▪ posługując się mapką, określa zasięg terytorialny Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz wskazuje jej sąsiadów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>elektor, rejestr</i> ▪ identyfikuje postacie: Albrecht Hohenzollern, Iwan Groźny ▪ wyjaśnia przyczyny i następstwa hołdu pruskiego ▪ odwołując się do schematu, wykazuje, że unia lubelska miała charakter realny ▪ posługując się diagramem charakteryzuje strukturę społeczną Rzeczypospolitej Obojga Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia znaczenie hołdu pruskiego ▪ ocenia znaczenie unii lubelskiej
VI.2 VI.3	15. W szlacheckiej Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podstawy gospodarki folwarcznej ▪ ekonomiczne różnicowanie szlachty ▪ organizacja sejmku walnego ▪ pierwsze wolne elekcje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>magnaci, golota, sejm walny, senat, izba poselska, zasada jednomyślności, wolna elekcja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>konfederacje, Artykuły henrykowskie</i> ▪ wskazuje przykłady różnic 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia system gospodarki folwarcznej ▪ porównuje ustroj demokracji szlacheckiej i monarchii absolutnej

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
VI.2 VI.3 cd.		<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>cja, demokracja szlachecka, folwarki, spichlerz, pańszczyzna, poddaństwo osobiste</i> ▪ identyfikuje postacie: Henryk Walezy, Stefan Batory ▪ odwołując się do schematu, charakteryzuje zasady działania sejmu walnego 	<p>Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ spodarezych między Rzeczpospolitą a krajami Europy Zachodniej w XVI wieku ▪ charakteryzuje różnicowanie stanu szlacheckiego ▪ ocenia zasady wolnej elekcji 	<p>Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:</p>
VI.4 VI.5	<p>16. Przemiany cywilizacyjne w powojennym świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ osiągnięcia i twórcy polskiego renesansu ▪ zasięg reformacji w Rzeczypospolitej ▪ przejawy tolerancji religijnej ▪ początki kontrreformacji i baroku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>arrays, kaplica Zygmuntowska, tolerancja religijna, konfederacja warszawska, barok, jezuiti</i> ▪ identyfikuje postacie: Jan Kochanowski, Mikołaj Rej, Mikołaj Kopernik ▪ podaje przykłady osiągnięć kultury polskiego renesansu ▪ posługując się mapką, omawia różnicowanie religijne i wyznaniowe Rzeczypospolitej w XVI wieku ▪ podaje przykłady tolerancji religijnej w państwie polsko-litewskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>„państwo bez stosów”, innowiercy, sarmatyzm</i> ▪ identyfikuje postacie: Jan Zamoyski, Andrzej Frycz Modrzewski ▪ wyjaśnia, dlaczego Rzeczpospolita była nazywana „państwem bez stosów” ▪ charakteryzuje wybrane osiągnięcia polskiego renesansu ▪ podaje przykłady osiągnięć kultury polskiego baroku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizując fragment aktu konfederacji warszawskiej, ocenia sytuację wyznaniową Rzeczypospolitej XVI wieku na tle ówczesnej Europy
VII.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ geneza i skutki potopu szwedzkiego ▪ przejściowe sukcesy w wojnie z Rosją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Inflanty, Ukraina, Moldawia,</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Jasna Góra, elektor branden-</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia politykę Zygmunta III Wazy wobec Szwecji i państwa moskiewskiego

VII.1 cd.	<ul style="list-style-type: none"> wybuch i konsekwencje powstania Chmielnickiego odsiecz wiedeńska 	<p><i>hetman, husaria, Kozacy, potop szwedzki, wiktoria wiedeńska</i></p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postaci: Zygmunt III Waza, Jan Karol Chodkiewicz, Stanisław Żółkiewski, Stefan Czarniecki, Jan Kazimierz, Jan III Sobieski, Bohdan Chmielnicki wymienia przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Rosją i Turcją postępując się mapką, określa zasięg powstania Chmielnickiego oraz potopu szwedzkiego 	<p><i>burski, haracz</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny konfliktów na Ukrainie w XVII wieku postępując się mapką, charakteryzuje bezpośrednie skutki wojen toczonych wojen 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, że powstanie Chmielnickiego miało szcze-gólny charakter na tle innych konfliktów Rzeczypospolitej w XVII wieku
IV. OSŁABNIENIE I UPADEK RZECZYPOSPOLITEJ				
VII.1 VII.2	<ul style="list-style-type: none"> powojenne zniszczenia i straty przejawy załamania gospodarczego zagrożenia dla ustroju państwa krzys tolerancji i oświaty 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>jasyr, liberum veto, magnaci, złota wolność szlachecka</i> wymienia przyczyny i przejawy kryzysu gospodarczego Rzeczypospolitej na przełomie XVII i XVIII wieku analizując dane z tabeli, ocenia zasadę <i>liberum veto</i> 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>przedmurze chrześcijaństwa, rokosz, patron, klient</i> rozdzielnia gospodarcze, społeczne i polityczne skutki wojen wyjaśnia przyczyny upodmurze chrześcijaństwa charakteryzuje system klienteli 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranych przykładach wskazuje zależności między różnymi skutkami wojen wyjaśnia, dlaczego system klienteli był zagrożeniem dla funkcjonowania Rzeczypospolitej
19. Rzeczpospolita w czasach saskich – USUNIĘTY				
	<ul style="list-style-type: none"> otoczenie polityczne Rzeczypospolitej na początku XVIII wieku untia personalna z Saksonią pogłębiane kryzysu państwa przejawy ożywienia cywilizacyjnego 			

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
VIII.1	<p>20. Cywilizacja czasów oświecenia</p> <ul style="list-style-type: none"> oświeceniowa koncepcja państwa i społeczeństwa istota rewolucji agrarnej początki rewolucji przemysłowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>oświeceniowiec, burżuazja, prawa człowieka, umowa społeczna, trójpodział władzy, maszyna parowa, fabryki</i> posługując się diagramem, wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy wyjaśnia różnice między produkcją manufakturową a fabryczną 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>klasycyzm, rewolucja przemysłowa, plodozmian</i> identyfikuje postacie: James Watt, Wolter, Monteskiusz analizuje zasady trójpodziału władzy na wybranych przykładach charakteryzuje zmiany cywilizacyjne w oświeceniowej Europie rozpoznaje cechy architektury klasycystycznej 	<p>Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>ateizm, deizm</i> analizując fragment traktatu Woltera, wyjaśnia, co było podstawą tolerancji religijnej w czasach oświecenia posługując się diagramem, ocenia, jakie znaczenie miało upamiętnienie plodozmianu
VIII.2	<p>21. Oświeceniowe rewolucje</p> <ul style="list-style-type: none"> okoliczności utworzenia Stanów Zjednoczonych zasady konstytucji Stanów Zjednoczonych geneza i przebieg rewolucji francuskiej przemiany w pierwszych latach rewolucji 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Deklaracja Niepodległości, konstytucja, Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela, monarchia parlamentarna, wolność-równość-braterstwo</i> identyfikuje postacie: Jerzy Waszyngton, Tadeusz Kosciuszko, Kazimierz Pułaski posługując się diagramem, wykazuje, że w konstytucji Stanów Zjednoczonych uwzględniono został trójpodział władzy wymienia główne skutki rewolucji francuskiej 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>bojkot, prezydent, Kongres, Śąd Najwyższy, Stary Generalne, Bastylia, jakobini, Marsylianka</i> posługując się mapką, charakteryzuje rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w pierwszych latach niepodległości posługując się tekstami źródłowymi, rozpoznaje idee oświeceniowe w <i>Deklaracji Niepodległości</i> oraz <i>Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego utworzenie Stanów Zjednoczonych i rewolucję francuską można uznać za realizację idei oświecenia wyodrębnia główne etapy rewolucji francuskiej

VIII.3 VIII.4	<p>22. Rzeczpospolita pod zwierzchnictwem Rosji</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ umacnianie się państw sąsiednich w drugiej połowie XVIII wieku ▪ elekcja Stanisława Poniatowskiego ▪ zasięg pierwszego rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Rosja, Prusy, Austria, ingerencja, rozbiór, Szkoła Rycerska, Teatr Narodowy, Komisja Edukacji Narodowej, Łazienki Królewskie, manufaktury, czynszowanie</i> ▪ identyfikuje postacie: Stanisław Poniatowski (Stanisław August), caryca Katarzyna ▪ rozpoznaje przejawy zmian cywilizacyjnych w czasach panowania Stanisława Augusta ▪ posługując się mapką, określa zasięg pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>obiady czwartkowe, ingerencja, konfederacja barska</i> ▪ identyfikuje postacie: Tadeusz Rejtan, Ignacy Krasicki, Hugo Kołłątaj ▪ wskazuje przejawy ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej ▪ ocenia konsekwencje pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej ▪ charakteryzuje wybrane przejawy zmian cywilizacyjnych w czasach panowania Stanisława Augusta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady umacniania się Prus, Austrii i Rosji w drugiej połowie XVIII ▪ ocenia politykę Stanisława Augusta w pierwszych latach jego panowania
VIII.3 VIII.4	<p>23. Walka o reformy Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ obrady Sejmu Wielkiego ▪ uchwalenie Konstytucji 3 maja ▪ Targowica symbolem zdrady narodowej ▪ zasięg drugiego rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>Sejm Wielki, Konstytucja 3 maja, konfederacja targowicka, Virtuti Militari</i> ▪ identyfikuje postacie: Stanisław Poniatowski (Stanisław August), Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic ▪ wymienia główne zmiany ustrojowe wprowadzone przez Konstytucję 3 maja ▪ posługując się mapką, określa zasięg drugiego rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny i następstwa zwołania Sejmu Wielkiego ▪ posługując się schematem, charakteryzuje ustrój Rzeczypospolitej według Konstytucji 3 maja ▪ ocenia konsekwencje pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, dlaczego konfederacja targowicka uważana jest za symbol zdrady narodowej ▪ ocenia znaczenie Konstytucji 3 maja

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
		Uczeń:	Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:
VIII.4 VIII.5	<p>24. Ostatnie lata Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wybuch powstania kościuszkowskiego ▪ od Raławic do Maciejowic ▪ zasięg trzeciego rozbioru ▪ spór o przyczyny upadku Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>kosynierzy, Raławice, Maciejowice, uniwersał połaniecki</i> ▪ identyfikuje postacie: Tadeusz Kościuszko, Jan Kiliński ▪ wyjaśnia przyczyny powstania kościuszkowskiego ▪ posługując się mapką, określa zasięg trzeciego rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawnie posługuje się terminami i pojęciami: <i>emigracja, abdykacja</i> ▪ wyodrębnia główne etapy powstania kościuszkowskiego ▪ ocenia znaczenia uniwersału połanieckiego ▪ wyjaśnia przyczyny klęski powstania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizując fragment tajnego układu z 1797 roku, wyjaśnia oczekiwane cele zaborców ▪ rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej (likwidacji państwa polsko-litewskiego)